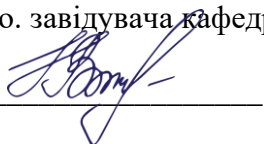

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри педагогіки та
психології дошкільної та початкової освіти
протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.
в.о. завідувача кафедри

_____ (Наталія ВОРОПАЙ)

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ОК 11.4 ПСИХОЛОГІЯ ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ

Освітня програма «Дошкільна освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Івано-Франківськ - 2022

Назва освітньої компоненти	ОК 11.4 Психологія дитячої творчості
Викладач (і)	Вінник Тетяна Олександрівна
Посилання на сайт	https://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=1408
Контактний тел.	
Е-mail викладача:	tvinnik@ksu.ks.ua
Графік консультацій	Тиждень Б, четвер 4 пара

1. **Анотація до освітньої компоненти.** Вивчення даної дисципліни спрямовано на формування у студентів психологічної компетентності як складової професійної компетентності, що передбачає вивчення особливостей формування творчої особистості дошкільного віку, а також основних напрямів роботи вихователя і батьків з активізації творчих здібностей дошкільників і практичних умінь використовувати засвоєні знання у практичній роботі вихователя.

2. **Мета та цілі освітньої компоненти:** опанування студентами науково-теоретичними та психологічними, методичними основами освітньої компоненти "Психологія дитячої творчості"; засвоєння студентами знань, умінь та навичок організації та проведення різних форм роботи з дітьми дошкільного віку з розвитку творчої діяльності в різних вікових групах; оволодіння вміннями та навичками підбору дидактичного матеріалу в процесі організації творчої діяльності, діагностики творчих здібностей дітей.

3. Компетентності та програмні результати навчання.

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Загальні компетентності

ЗК-1. Здатність до продуктивного (абстрактного, образного, дискурсивного, креативного) мислення. Здатність до самостійного пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел. Здатність до самокритики і сприймання конструктивної критики.

Фахові компетентності спеціальності

ФК-1. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага). Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості у дітей раннього і дошкільного віку.

ФК-2. Здатність до формування у дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості (Я дитини і його місце в довкіллі).

ФК-10. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими потребами відповідно до їхніх можливостей (інклюзивна освіта).

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН 5. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами; організовувати роботу з батьками та іншими суб'єктами освітнього процесу. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

ПРН 7. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу; здійснювати управління його якістю, керуючись психолого-педагогічними принципами організації освітнього процесу в системі дошкільної освіти при реалізації завдань виховання, цілями навчання і розвитку дітей раннього та дошкільного віку в ЗДО і сім'ї.

ПРН 10. Добирати оптимальні методи та ефективні форми і різноманітні засоби педагогічного впливу на дітей у процесі їхнього виховання, навчання і розвитку та в конкретних ситуаціях суб'єкт-суб'єктної взаємодії вихователя з дітьми.

4. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Кількість годин денна	8	6	30

5. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
2022-2023	5	Дошкільна освіта	3	Обов'язкові компоненти освітньої програми

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Віртуальне навчальне середовище (сайт), відео, навчально-методичні комплекси дисциплін.

Освітній процес забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою на паперових та електронних носіях.

7. Політика курсу

Пропущені заняття (лікарняні, мобільність тощо) й невиконані завдання повинні бути відпрацьовані та надані

викладачу в день консультації. Для успішного складання підсумкового контролю з дисципліни вимагається 100% відвідування очне або дистанційне відвідування всіх лекційних занять.

Щодо правил поведінки на заняттях: активна участь учасників освітнього процесу в обговоренні тем вивчення, диспутах тощо, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, відключення телефонів.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Не дотримання академічної доброчесності стане причиною стягнень, за що можуть відніматися бали.

8. Схема курсу

Тиждень, дата, години	Тема, план, кількість годин (аудиторної та самостійної)	Форма навчального заняття	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 10)	Завдання	Максимальна кількість балів
Модуль 1. Психологічна характеристика дитячої творчості					
Академічних годин: л. – 4 год.; пр. – 2 год. с.роб. – 10 год. Заочна форма Академічних годин: л. – 2 год.;	Тема 1. Творчість та її прояви у дитячому віці ПЛАН 1. Вступ. 2. Понятійно-категоріальний апарат психології дитячої творчості. 3. Психологічна характеристика творчого	Лекція практичне сам.роб.	1-5, 8-13	http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=1391 Практична робота 1 (6б.(конспект)+4б.(усне опитування)=10 б.) 1. Проаналізуйте понятійно-категоріальний апарат психології дитячої творчості: творчість, креативність,	30 балів

<p>пр. – 2 год. с.роб. – 24 год.</p>	<p>процесу. 4. Психологія творчої особистості. 5. Психофізіологічні особливості дитячого віку як передумови творчості. 6. Формування творчої особистості дитини 7. Чинники дитячої творчості. 8. Творчість, її ознаки та закономірності у дитячому віці.</p>			<p>креатив, евристика, творче мислення, креативна грамотність, творча особистість, творча мотивація, моральна творчість, життєтворчість, креатологія. 2. З'ясуйте психологічну характеристику творчого процесу: — Назвіть основні стадії (етапи) творчого процесу. — Які бар'єри творчості ви знаєте? 3. З'ясуйте поняття творча діяльність: зміст, процесуальні риси, продукти, шляхи оптимізації. 4. З'ясуйте важливість психофізіологічних особливостей дитячого віку для розвитку творчості: пам'ять, мислення, сприймання, уява, почуття. 5. З'ясуйте чинники розвитку дитячої творчості. 6. Дайте визначення сновним характеристикам творчості: оригінальність, семантична гнучкість, образна адаптивна</p>	
--	--	--	--	---	--

			<p>гнучкість, стихійна гнучкість.</p> <p>7. Які ознаки та закономірності творчості у дитячому віці?</p> <p>Практичне завдання (20б.):</p> <p>1. Зробити аналіз діючого центру творчого розвитку дитини-дошкільника на вибір: Малятко (м. Київ; арттерапевтичні заняття); РозУмка (м. Чернігів; майстер-класи творчості); Перлінка (м. Миколаїв; заняття акторської майстерності), МадагаскаР (м. Львів; гуртки творчості для дітей) тощо. Результати оформити у вигляді презентації за таким змістом:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) назва центру, 2) місце розташування, 3) загальна інформація, 4) напрями діяльності, 5) досвід роботи (прикладі заходів чи результатів діяльності), б) ваша думка як вихователя щодо переваг і недоліків даного центру.	
--	--	--	--	--

<p>Академічних годин: л. – 2 год.; пр. – 2 год. с.роб. – 10 год.</p> <p>Заочна форма</p> <p>Академічних годин: л. – 2 год.; пр. – 2 год. с.роб. – 20 год.</p>	<p>Тема 2. Передумови виникнення та розвитку творчої діяльності на етапі дитинства</p> <p>ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування сенсорної бази творчості. 2. Пізнавальна активність як вектор творчості. 3. Становлення творчої особистості дитини. 4. Розвиток творчого потенціалу особистості в онтогенезі. 	<p>Лекція</p> <p>практичне сам.роб.</p>	<p>1-5, 10</p>	<p>http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=1391</p> <p>Практична робота 2 (6б.(конспект)+4б.(усне опитування)=10 б.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. З'ясуйте особливості формування сенсорної бази творчості. 2. Визначте вплив пізнавальної активності на розвиток творчості дитини. 3. Проаналізуйте розвиток творчого потенціалу особистості в онтогенезі. 4. Знайдіть в словниках, підручниках, посібниках визначення понять «онтогенез», «типогенез», «саногенез». 5. Який період в розвитку індивіда є сенситивним для розвитку креативності та творчих здібностей. <p>Практичне завдання (25 б.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порівняйте визначення понять «творчість» та «креативність», та виділіть їх суттєві спільні ознаки та відмінності. 	<p>35 балів</p>
--	---	---	----------------	---	-----------------

				<p>2. Проаналізуйте власний потенціал творчості та креативності, наведіть випадки власної творчої діяльності та свій стан при цьому.</p> <p>3. Сформулюйте чинники, які можуть негативно впливати на виявлення креативності у людини.</p> <p>4. Методи оцінки обдарованості творчої особистості (самооцінка творчих здібностей за О. Тунік).</p> <p>5. Діагностика креативності (Естетична шкала Барто, Welsh; тест вербальної креативності С. Медніка; тест вербальної уяви Еббінгауза).</p> <p>Практичне завдання (15 б.)</p> <p>1 Сформулюйте ознаки творчої особистості та методи їх виявлення (діагностування).</p> <p>2. Визначте критерії творчої діяльності (її відмінності від рутинної діяльності).</p> <p>3. Проведіть самодіагностику креативності та зробіть</p>	
--	--	--	--	--	--

				висновок щодо сформованості та проявів власної креативності.	
<p>Академічних годин: л. – 2 год.; пр. – 2 год. с.роб. – 10 год.</p> <p>Заочна форма</p> <p>Академічних годин: л. – 2 год.; пр. – 2 год. с.роб. – 20 год.</p>	<p>Тема 3. Діагностика творчих проявів та розвиток творчого потенціалу дитини</p> <p>ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ранній прояв обдарованості. 2. Специфіка та ознаки ранньої дитячої обдарованості. 3. Виховання та освіта обдарованої дитини. 4. Психологічне підґрунтя творчості вихователя. 5. Технології творчої взаємодії вихователя та дитини. 	<p>Лекція</p> <p>практичне сам.роб.</p>	1-5, 10	<p>http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=1391</p> <p>Практична робота 3 (6б.(конспект)+4б.(усне опитування)=10 б.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Яке наукове походження терміну «обдарованість»? 2. У чому полягають відмінності між вербальною та невербальною креативністю? 3. Зазначте основні прояви низької мотивації дитини до творчої діяльності. 4. Які існують механізми формування психологічної готовності дітей до тестування? 5. Назвіть умови використання методичного інструментарію для діагностування креативності дітей. 6. В чому полягають відмінності застосування методик діагностики креативності у дітей та зрілої особистості? 	35 балів

				<p>Практичне завдання (15 б.)</p> <p>1. Методи оцінки дитячої обдарованості (оцінка парціальної обдарованості дітей дошкільного та молодшого шкільного віку Д. Хаан та М. Кафф у модифікації О. Савенкова).</p> <p>2. Діагностика дитячої креативності (методика Вартега «Кола»; діагностика вербальної та невербальної креативності Дж. Гілфорда та П. Торранса в модифікації О. Тунік).</p> <p>4. Розробіть ряд психологічних рекомендацій батькам щодо виявлення та розвитку дитячої обдарованості.</p>	
100 балів					
Усього	Денна: л. – 8 год.; пр. – 6 год.; с.р. – 30 год. Заочна: л. – 6 год.; пр. – 6 год.; с.р. – 64 год.				

9. Система оцінювання та вимоги

Модуль 1. Психологічна характеристика дитячої творчості (100 балів)

Критерії оцінювання та бали

Форма контролю залік

Перелік питань на підсумковий контроль знань (залік)

1. Основні поняття (категоріальний апарат) психології дитячої творчості.
2. Феномени творчості та креативності.
3. Основні методологічні підходи до психології творчості та креативності.
4. Основні теорії творчості.
5. Генетична психологія творчості.
6. Фактори творчості та креативності.
7. Історичні аспекти вивчення творчості в психології.
8. Різновиди творчості та креативності.
9. Психологічна характеристика творчого процесу.
10. Психологія творчої особистості дитини.
11. Психологічні аспекти діагностики творчих проявів особистості.
12. Методи діагностики творчих проявів дитини.
13. Природний розвиток творчого потенціалу дитини.
14. Цілеспрямований розвиток творчого потенціалу дитини.
15. Психофізіологічні особливості дитячого віку як передумови творчості.
16. Фактори, які впливають на прояви дитячої творчості.
17. Особливості та характерні риси дитячої творчості.
18. Феномен дитячої обдарованості.

Шкала оцінювання у ХДУ за ЄКТС

Сума балів / Local grade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/National grade	
90 – 100	A	Excellent	Зараховано	Відмінно
82-89	B	Good		Добре
74-81	C			
64-73	D	Satisfactory		Задовільно
60-63	E			
35-59	FX	Fail	Не зараховано	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F			Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Біла І. М. Психологія дитячої творчості. К.: Фенікс, 2014.
2. Дерев'янка С. П. Психологія дитячої творчості: навчально-методичні рекомендації. Чернігів : НУЧК імені Т.Г. Шевченка, 2020. 76 с.
3. Рибалка В. Р. Психологія розвитку творчої особистості: навч. посіб. Київ: ІЗМН, 1996. 236 с.

Додаткові

4. Біла І.М. Феномен дитячої творчості. Дошкільне виховання. – 2011. № 1. С. 7-11.
5. Герасимчук О. Бізборд, або як зайняти дитину. Палітра педагога. 2017. № 5.
6. Кульчицька О. І. Творчі здібності та особливості їх прояву в дитячому віці. Обдарована дитина. 2000. № 1. С. 10-14.
7. Трофімченко І. Музикотерапія просто неба. Заняття. Дошкільне виховання. 2017. № 8.

Інтернет-ресурси

8. Київський центр розвитку особистості <http://unikum.ua/uk/kyiv>
9. Комунальний заклад «Центр розвитку дитини «ГАРМОНІЯ» <http://www.garmoniya.mk.ua/>
10. Роменець В.А. Психологія творчості: навч. посібник. Київ: Либідь, 2001. 288 с.
https://chtyvo.org.ua/authors/Romenets_Volodymyr/Psykholohiia_tvorchosti/

11. Студія

"Краплинки"

<http://deticentr.zp.ua/%D0%B3%D1%83%D1%80%D1%82%D0%BA%D0%B8/%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D1%96%D1%8F-%D0%BA%D0%B0%D0%BF%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BA%D0%B8/>

12. Туриніна О.Л. Психологія творчості : навч. посіб. Київ : МАУП, 2007. – 160 с. http://maup.com.ua/ua/navchannya-u-maup/library/pidruchniki/psihologiya/psihologiya_tvorchosti.html

13. Центр розвитку дитини м. Львів <https://maisternia-znan.ua/>